

XV. Konference DSP Speciální pedagogika

Vzdělávání žáků se speciálními
vzdělávacími potřebami

8. 11. 2021

4leté DSP Speciální pedagogika/Special Education

prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.

- ❑ 4leté DSP SP, Special Education, platnost institucionální akreditace od 30.9 2020 do 30.9.2028.
- ❑ Studenti DSP SP byli do programu převedeni k 15. červenci 2021.
- ❑ Na realizaci doktorského studijního programu se podílí katedra Speciální a inkluzivní pedagogiky (KSIP) společně s IVIV.
- ❑ V DSP je reflektován interdisciplinární a multidisciplinární rozměr DSP, a to vymezením témat disertačních prací jako mezioborových se zachováním dominance speciální pedagogiky.
- ❑ Změna obsahu v institucionální akreditaci DSP SP:
- ❑ Zahraniční stáž – 7 týdnů, povinná, týká se celé MU.
- ❑ Předměty *Psychologie handicapu* a *Poruchy psychického vývoje* nahrazují dosud vyučované předměty *Patopsychologie I., II.*

Oborová rada DSP SP –

od 30.9.2020

- Prof. PhDr. Marie Vítková, CSc. (garant / předseda)
- Doc. PhDr. Karel Pančocha, Ph.D.
- Doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.
- Prof. MUDr. Ivo Šlapák, DrSc. (LF MU)
- Doc. MUDr. Hana Ošlejšková, Ph.D. (LF MU)
- Doc. Mgr. Pavel Beneš, Ph.D. (LF MU)
- Prof. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D. (PdF UPOL v Olomouci)
- Doc. PaedDr. Petr Franiok, Ph.D. (PdF OU v Ostravě)
- Doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D. (PedF UK v Praze)
- Doc. PaedDr. Terezia Harčariková, Ph.D. (PdF KU v Bratislavě)
Prof. PaedDr. Alice Vančová, CSc. (PdF KU v Bratislavě)
- Prof. (FH) Dr. Tom Schmid (Fachhochschule St. Pölten, Studiengang Sozialarbeit, Rakousko)

Školitelé v DSP Speciální pedagogika, Special Education

- Doc. PhDr. Barbora Bazalová, Ph.D.
- Doc. Mgr. Pavel Beneš, Ph.D.
- Doc. PhDr. Ilona Bytešníková, Ph.D.
- Doc. Mgr. et Mgr. Karel Červenka, Ph.D.
- Doc. MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
- Doc. PhDr. Dagmar Opatřilová, Ph.D.
- Doc. PhDr. Karel Pančocha, Ph.D.
- Prof. PhDr. Evžen Řehulka, Ph.D.
- Prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.
- Doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.

Ph.D. School PdF MU

- ❑ postdoktorandská škola – Ph.D. School PdF MU
- ❑ Je zastřešující označení pro odborné aktivity - přednášky, semináře, workshopy, konference apod. určené doktorandům.
- ❑ Prostřednictvím (Post)doktorandské školy lze doktorandům mj. také avizovat možnost konzultace se zahraničním hostem pobývajícím u Vás na katedře/institutu.
- ❑ S konkrétními aktivitami, které byste rádi propagovali, se prosím obraťte na Janu Veličkovou (velickova@ped.muni.cz), která má na starosti informační kanály (Post)doktorandské školy.
- ❑ Neformální setkání doktorandů z Pedagogické fakulty - více viz www.ped.muni.cz/postdokskola

Specifický výzkum v letech 2018-2021

59756	MUNI/A/1429/2020	01.01.2021	Význam speciální pedagogiky a role speciálního pedagoga z pohledu rodičů	PhDr. Mgr. Dana Zámečnicková, Ph.D.
54989	MUNI/A/1332/2019	01.01.2020	Význam speciální pedagogiky při podpoře a efektivním vzdělávání žáků v inkluzivním prostředí základní školy	PhDr. Mgr. Ilona Fialová, Ph.D.
47107	MUNI/A/1432/2018	01.01.2019	Role speciální pedagogiky v prostředí inkluzivního školského prostředí	doc. Mgr. et Mgr. Karel Červenka, Ph.D.
41065	MUNI/A/1151/2017	01.01.2018	Zohledňování speciálních vzdělávacích potřeb žákyň a žáků základní školy	PhDr. Mgr. Petr Kopečný, Ph.D.

Specifický výzkum pro rok - 2021

Název: *Význam speciální pedagogiky a role speciálního pedagoga z pohledu rodičů*

Řešitel: PhDr. Dana Zámečnicková, Ph.D.

- ❑ Projekt Specifického výzkumu je zaměřen na oblast speciální pedagogiky v kontextu výchovy a vzdělávání dětí/ žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- ❑ Projekt je cílen na roli speciálního pedagoga z pohledu rodičů a dalších rodinných příslušníků a na spolupráci osob participujících na výchově a vzdělávání dětí/ žáků cílové skupiny.
- ❑ Cílem projektu je podpora studentů v kontextu jejich zapojení do výzkumných aktivit v rámci závěrečných prací.
- ❑ Předpokládá se zapojení studentů DSP Speciální pedagogika do realizace výzkumu s nosným tématem významu speciální pedagogiky a jednotlivých participantů podílejících se na výchově a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- ❑ Číslo projektu: MUNI/A/1429/2020 (ID 59756)

Specifický výzkum pro rok - 2020

Název: *Význam speciální pedagogiky při podpoře a efektivním vzdělávání žáků v inkluzivním prostředí základní školy*

Řešitel: PhDr. Ilona Fialová, Ph.D.

- ❑ Stěžejním tématem projektu specifického výzkumu bylo zjistit faktory, které se podílejí na podpoře efektivního a kvalitního vzdělávání dětí a žáků v inkluzivním prostředí škol.
- ❑ Projekt byl realizován studenty magisterských a doktorských studijních programů učitelské i neučitelské speciální pedagogiky, pod vedením svých školitelů.
- ❑ Cílem projektu bylo analyzovat faktory podporující spolupráci pedagogů základních škol se speciálními pedagogy, poradenskými pracovníky aj.
- ❑ Výzkum byl realizován s využitím technik: polostrukturované rozhovory, fokus groups, pozorování, analýza odborných dokumentů, výsledků činností aj.
- ❑ Výstupy: Fialová, I. et al. (2020). *Tady jsme! Kazuistické studie ve speciální pedagogice – zkušenosti z inkluze*. Brno: MU.
- ❑ Fialová, I. et al. (2020) *Kdo jsme? Rozmanitost rolí speciálního pedagoga z pohledu učitele*. Brno: MU.
- ❑ Šedá, M. & Fialová, I. (2020). *Prevence a intervence rizikového chování na základní škole v úloze školního metodika prevence*. Brno: MU
- ❑ Márová, I. & Bendová, N. (2020). *Rizika ve vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a podpora jejich zvládnutí*. Brno: MU.

- ❑ Číslo projektu: MUNI/A/1332/2019 (ID 54989)

Specifický výzkum pro rok - 2019

Název: *Role speciální pedagogiky v prostředí inkluzivního školského prostředí*

Řešitel: doc. Mgr. et Mgr. Karel Červenka, Ph.D.

- Projekt je zaměřen na uchopení role, kterou speciální pedagogika sehrává v prostředí inkluzivního školství v České republice.
- V užším ohledu se projekt věnuje problematice vzdělávání a výchovy (edukace) dětí/žáků se speciálními vzdělávacími (individuálními edukačními) potřebami ve školách a školských výchovných zařízeních.
- K předmětné tématice je přistupováno z hlediska aktuálních přístupů, které cílí skrze inkluzivní kroky na podporu a vytváření příležitostí pro děti (nejen) se speciálními vzdělávacími potřebami, přístupů, které respektují a chápou individuální potřeby jako východisko pro edukaci či speciálně pedagogickou intervenci.
- Cílem a páteří projektu je podpora a participace studujících do výzkumných aktivit v rámci dizertačních projektů či jiných výzkumně orientovaných projektů.
- Výstupy: Bytešníková, I. et al. (2019) *Tady jsme! Kazuistické studie ve speciální pedagogice – speciální pedagog a jeho role*. Brno: MU. V monografii jsou představeny zajímavé a podnětné kazuistické studie, s nimiž se může speciální pedagog v praxi setkat.
- Baranová, P., Márová, I. (2019) *Specifika vzdělávání žáků s dvojí výjimečností na prvním stupni*. Brno: MU.

- Číslo projektu: MUNI/A/1432/2018 (ID [47107](#))

Specifický výzkum pro rok - 2018

Název: *Zohledňování speciálních vzdělávacích potřeb žákyň a žáků základní školy*

Řešitel: doc. PhDr. Petr Kopečný, Ph.D.

- Hlavním cílem projektu byla analýza přístupů, které zohledňují speciální vzdělávací potřeby u žákyň a žáků základní školy.
- Na základě analýzy bylo cílem přispět k možnostem podpory při zařazování osob se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci inkluzivního vzdělávání.
- Vedlejším cílem bylo zvýšení informovanosti všech aktérů inkluzivního vzdělávání o specifických projevech jednotlivých cílových skupin žákyň a žáků.
- Výzkumné týmy se zaměřily na širokou skupinu osob s různými formami speciálních vzdělávacích potřeb, sledovány tak byly žákyně a žáci s mentálním, smyslovým, tělesným, kombinovaným postižením, s poruchami autistického spektra a narušenou komunikační schopností.
- Řešitelský tým se snažil postihnout i další aktéry vzdělávání žáků se SVP - rodiče, sourozence, spolužáky, pedagogy, poradenské pracovníky i další odborníky.
- Výstupy: Kopečný, P. et a. (2018) *Reflexe speciálních vzdělávacích potřeb v edukačním procesu*. Brno: MU.
- Bartoňová, M., & Vítková, M. (2018). *Inkluzivní didaktika v praxi základní školy*. Brno: MU.
- Viktorin, J. (2018). *Inkluzivní vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením na základních školách - výzkumný projekt*. Brno: MU.
- Číslo projektu: MUNI/A/1151/2017 (ID [41065](#))

Kvalitní inkluzivní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základní a střední škole

CZ.02.3.62/0.0/0.0/16_037/0004872, řešitelka prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.

- ❑ Cílem projektu (OP VVV, 2017-2020, PdF MU) bylo realizovat:
- ❑ kvalitní inkluzivní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole hlavního vzdělávacího proudu,
- ❑ naučit pedagogy zacházet s diverzitou v inkluzivní třídě,
- ❑ vypracovat koncept pro inkluzivní vyučování s podporou zahraničních zkušeností,
- ❑ zaměřit se na podporu žáků se SVP při vstupu na trh práce,
- ❑ podpořit inkluzivní vzdělávání osvětovými aktivitami určenými pro veřejnost.
- ❑ Doležalová, L., Fialová, I., Ošlejšková, H., Řehulka (ed.), Šlapák, I., Vítková, M. (2020) *Inkluze žáků se zdravotním postižením z pohledu lékaře, psychologa a pedagoga. Osvětové aktivity na podporu inkluzivního vzdělávání*. Brno: MU. ISBN 978-80-210-9596-0.
- ❑ Bartoňová, M., Sedláčková, A., Vítková, M. (2020) *Inkluzivní didaktika v praxi základní školy. Teorie, výzkum a praxe*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-9585-4.
- ❑ Dostupné na > <https://munispace.muni.cz/library/catalog/book/1974>

4letý DSP Speciální pedagogika

- DSP Speciální pedagogika, Special Education je čtyřletý, realizuje se v prezenční a kombinované formě studia.
- Rozdíl mezi prezenční a kombinovanou formou spočívá ve způsobu plnění podmínek studia a je definován příslušnými směrnicemi MU, PdF a OR.
- Student společně se školitelem vytváří individuální studijní plán (ISP), který schvaluje OR a semestrální plán, který školitel hodnotí (IS MU, návrh studenta 1.6.-20.9. 2021, schválení školitelem 15.6.-30.9. 2021, OR 1.9.-7.10. 2021, zpětná vazba studenta 1.12-31.1.2022, hodnocení školitelem 15.12-15.2. 22, OR kdykoliv - PS).
- OR schvaluje komisi pro státní doktorskou zkoušku a obhajobu disertační práce – do konce listopadu 2021 pro následující semestr
- Termíny pro podání přihlášky k SZK (dříve bylo možné průběžně, nově)
 - Do 30.11. 2021 – realizace v lednu 2022 (nikdo není přihlášený)
 - Do 31.3. 2022 – realizace v květnu 2022 (aktuální)
 - Do 30.6. 2022 – realizace v září 2022 (aktuální)

Cíle DSP Speciální pedagogika

- Cílem DSP SP je připravit vědecké pracovníky erudované pro výzkumnou, výukovou a odbornou činnost ve speciální pedagogice se zaměřením na obory:
- logopedie, surdopedie, psychopedie, etopedie, somatopedie, oftalmopedie, specifické poruchy učení,
- souběžné postižení více vadami, speciální andragogika a adiktologie.
- Jedná se o odborně kvalifikované pracovníky pro teoretickou a praktickou činnost v oblasti poskytování speciálně pedagogických služeb (SPC, PPP) a
- pro výukovou a výzkumnou činnost na vysoké škole.

Zaměření disertační práce v oboru Speciální pedagogika

- ❑ Student prokáže schopnost orientovat se v aktuálních otázkách oboru Speciální pedagogika, umí jasně a srozumitelně vymezit téma své práce (výzkumu), popsat výchozí stav poznání a navrhnout adekvátní metody řešení, jasně a logicky vytvořit název práce.
- ❑ Student dovede pracovat s adekvátními primárními a sekundárními studijními prameny, citovat je dle platných norem a v souladu s etikou vědecké práce. Je schopen/a vést diskusi a polemizovat s autory, vyvozovat vlastní závěry a doporučení.
- ❑ Student umí navrhnout vlastní kvantitativní nebo kvalitativní výzkum, včetně jasného vymezení cílů a
- ❑ volby adekvátních výzkumných metod ve vztahu k charakteru zkoumaného jevu, pracovat s příslušnou metodou, včetně dovednosti analyzovat kvantitativní a kvalitativní data (údaje) a vhodným způsobem je interpretovat a vyvozovat závěry.

Oborové standardy dizertační práce

- Student prostřednictvím tvorby vlastního textu prokáže kompetence stylistické, je schopen vytvořit odborný text, udržuje logickou linii kompozice práce bez gramatických chyb.
- Student prokáže schopnost dobře klást otázky a řešit problémy nekonvenčním způsobem,
- formulovat nové myšlenky a závěry práce, které by přinesly alespoň dílčí nové poznatky o zkoumaném jevu, nebo obohatily (nové) metodologické (v oblasti výzkumu) nebo metodické postupy (v oblasti edukace),
- a to ve vztahu k jasně definovaným a vymezeným cílovým skupinám.
- Oborové standardy závěrečných prací - speciální pedagogika jsou zpracovány podle
- Pokynu děkana č. 1/2015 K realizaci závěrečných prací v aktuálním znění.

Výuková, výzkumná a publikační činnost studentů DSP SP

- V DSP SP se doktorandi podílejí na výuce bakalářů, v předmětu Speciální pedagogika a v předmětech svého zaměření po dobu 2 semestrů.
- Ze stáží se preferují stáže v zahraničí (ERASMUS, ERASMUS+, zahraniční praxe ad.). Stáž v zahraničí je povinná v délce 7 týdnů.
- Doktorandi jsou spolu se školitelem členy vědeckých týmů na vědecko-výzkumných pracovištích u nás a v zahraničí.
- Publikační činnost doktorandů: studie v odborném časopise zařazeném v databázi WOS, SCOPUS, v odborném recenzovaném časopise a sborníku.
- Aktivní vystoupení na čtyřech seminářích nebo konferencích, z toho dvou v zahraničí.
- Vrubel, M., Pančocha, K., Vojtová, M., Vítková, M. (2021) *LOGBOOK pro doktorský studijní program Speciální pedagogika*. Masarykova univerzita.

Záměry rozvoje DSP SP

- Tematická profilace disertačních prací bude uváděna do souladu s profilujícími výzkumnými tématy PdF MU, a to prostřednictvím vypisování relevantních disertačních témat jednotlivými školiteli.
- DSP bude usilovat o udržení vysoké úrovně personálního zabezpečení a průběžně bude doplňován o nově graduované odborníky.
- Interdisciplinární charakter DSP bude průběžně posilován širším zapojením odborníků z různých oborů na PdF MU v roli přednášejících, školitelů a konzultantů, což by se mělo kladně odrazit i ve výběru témat disertačních prací studenty.
- K posilování mezinárodního rozměru DSP bude docházet díky zapojení zahraničních odborníků do doktorského studia a díky mobilitám a stážím doktorandů v zahraničí.